

Marknadstillsyn

De finländska placeringsfondernas faktablad skall utvecklas att bli något mer överskådliga

De finländska placeringsfondernas faktablad motsvarar till största delen de krav som ställs på dem. Många fondbolag behöver dock ännu förbättra bland annat beskrivningarna av fondernas investeringsinriktning.

Beskrivningen av fondens investeringsinriktning ska tydligt och lättbegripligt uppge hur och var fonden placerar sina medel. Tyngdpunkten i beskrivningen ska ligga på vilken typ av investeringsverksamhet fonden verkligen idkar. Beskrivningar av vad fonden utifrån sina stadgar kunde göra, men som den i praktiken ändå inte gör, får inte belasta beskrivningen. Beskrivningen av investeringsinriktningen är inte ännu tillräckligt överskådlig och exakt i alla undersökta faktablad. I en del faktablad används också främmande termer och inexakta uttryck i beskrivningarna av investeringsinriktningen.

Vidare är det nödvändigt för fondbolagen att fästa uppmärksamhet vid de rekommenderade investeringsperioderna som framförs i faktabladen. Alla bolag uppger inte den rekommenderade perioden i den form som fastställs i Europeiska kommissionens förordning. Många bolag hade även fastställt en rekommenderad period om fem år för aktiefonder oberoende av på vilken marknad fonden investerar. Finansinspektionen anser att rekommendationen om investeringsperiod bör basera sig på en fondspecifik dokumenterad riskbedömning. Bedömningen bör ge en realistisk beskrivning av den fondspecifika risken. Kunden ska utifrån rekommendationen få en uppfattning om hur lång investeringsperiod kunden ska vara inställd på för att förhållandet mellan investeringens avkastning och risk med rimlig sannolikhet ska vara rationellt. Finansinspektionen uppmanar fondbolagen att se över och bedöma hur lämpliga de rekommenderade investeringsperioder som tillämpas för respektive fond är i förhållande till den typ av marknad på vilken investeringsfonderna som de förvaltar investerar.

I beskrivningen av risk-avkastningsprofilen i faktabladen berättar flera bolag även om risker som inte nödvändigtvis är väsentliga för just den fonden. Det finns skäl för fondbolagen att i fortsättningen fästa uppmärksamhet vid att avsnittet fokuserar på att beskriva väsentliga risker i samband med fondens investeringsverksamhet.

Många fondbolag nämner TER-kvoten i avsnittet Avgifter i faktabladet. TER-kvoten, eller total expense ratio, användes i de förenklade fondprospekten men ersattes i faktabladen av nyckeltalet årliga avgifter. TER-kvoten ingår inte i faktabladet, i det används endast nyckeltalet årliga avgifter. Finansinspektionen rekommenderar att fondbolagen använder nyckeltalet årliga avgifter även i fondprospektet och marknadsföringsmaterialet.

I undersökningen gick Finansinspektionen igenom 84 fonders faktablad. Från varje finländskt fondbolag hade minst en fond valts till undersökningen. Faktabladet ersatte det förenklade fondprospektet när direktivet UCITS- IV om placeringsfonder trädde i kraft sommaren 2011. Placeringsfonderna måste börja använda faktablad senast den 1 juli 2012.

Marknadstillsyn

Faktabladet är ett formbundet dokument om fondens viktigaste egenskaper som ges till investeraren. Det ska innehålla koncis och tydlig information om fondens investeringsinriktning, risker, kostnader, tidigare värdeutveckling och andra faktorer som är viktiga ur investerarens synvinkel.

Europeiska kommissionens förordning¹ fastställer i detalj hurdant faktabladet ska vara. Syftet med förordningen är att informationen om investeringsmöjligheter är konsekvent och jämförbar. Även Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (ESMAs) företrädare Europeiska värdepapperstillsynskommittén (CESR) har utfärdat detaljerade anvisningar om innehållet i faktabladet.

1 Beskrivning av investeringsinriktning

1.1 Krav som fastställs i förordningen

I faktabladet ska på ett tydligt och lättbegripligt sätt beskrivas hur och var fonden placerar sina medel. Tyngdpunkten i beskrivningen ska ligga på vilken typ av investeringsverksamhet fonden verkligen idkar. Beskrivningar av vad fonden utifrån sina stadgar kunde göra, men som den i praktiken ändå inte gör, får inte belasta beskrivningen. I beskrivningen av investeringsinriktningen nämns endast de av fondens investeringsobjekt som har en väsentlig inverkan på fondens utveckling, inte alla instrument i vilka investeringar enligt stadgarna kan göras.

1.2 Observationer

Beskrivningen av investeringsinriktningen är inte ännu tillräckligt exakt i alla faktablad. Till exempel för blandfonder uppges inte alltid vad är variationen i praktiken för viktningen mellan olika tillgångsklasser i fondens investeringar. En upprepning av de gränser som nämns i stadgarna ger inte alltid en tillräckligt exakt bild av fondens investeringsinriktning i praktiken.

Många faktablad innehöll även till exempel uttrycket "fonden kan med hjälp av derivat skydda sig mot valutakursrisk". Detta beskriver inte tillräckligt exakt för investeraren om fonden skyddar sina investeringar i princip alltid, tillfälligt eller om det endast handlar om en möjlighet som stadgarna erbjuder men som dock inte utnyttjas.

I en del faktablad användes termer som är etablerade inom finansbranschen men främmande för kunderna. Till dessa hörde bland annat begränsningar av kreditklassificeringar och risknyckeltal, exempelvis duration och modifierad duration.

I fråga om fondernas jämförelseindex nämns i allmänhet endast namnet och om det är ett avkastningsindex.

Dessutom inleder många fondbolag beskrivningen av investeringsinriktningen genom att nämna att fonden investerar i enlighet med bestämmelserna i lagen om placeringsfonder och fondens stadgar.

¹ Kommissionens förordning 583/2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG rörande basfakta för investerare och villkor som ska uppfyllas när faktablad med basfakta för investerare eller prospekt tillhandahålls på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats.

Marknadstillsyn

1.3 Finansinspektionens bedömning

Avsikten är att faktabladet ska ge en koncis, tydlig och lättbegriplig beskrivning av hur och var fonden placerar sina medel. Det ska inte ge en utförlig beskrivning av fondens investeringsmöjligheter utan av fondens verkliga investeringsverksamhet i praktiken vid den aktuella tidpunkten. Beskrivningen ska inte inledas med ett omnämmande om att fonden investerar i enlighet med stadgarna och lagen om placeringsfonder utan med att uppge vilka som är fondens viktigaste investeringsobjekt. Uttrycken som används ska vara så exakta och entydiga som möjligt. Det räcker till exempel inte med att presentera bokstavsserier som beskriver kreditklassificeringarna. Det är en god praxis att förklara kreditklassificeringarna (exempelvis lån med bra kreditklassificering eller lån med hög risk). Om det är nödvändigt att använda svåra termer, till exempel duration och modifierad duration, ska de förklaras på allmänspråk.

Fondens jämförelseindex ska gärna även beskrivas utförligare än endast med namnet. Kunden bör känna till vilken typ av marknad indexet beskriver (till exempel aktier i europeiska småbolag eller japanska företagslån med hög risk). Vidare finns det skäl att nämna om det handlar om ett avkastnings- eller prisindex och vad detta innebär.

2 Rekommenderad investeringsperiod

2.1 Krav som fastställs i förordningen

Det är obligatoriskt att uppge fondens rekommenderade investeringsperiod endast i det fall att det i fondprospektet eller marknadsföringsmaterialet nämns en rekommenderad minimiinvesteringsperiod eller minimiperioden för innehav utgör en väsentlig del av investeringsstrategin.

Alltid när en rekommenderad minimiinvesteringsperiod uppges i faktabladet ska den uppges i den form som fastställs i Europeiska kommissionens förordning nr 583/2010.

”Rekommendation: Denna fond lämpar sig kanske inte för investerare som ämnar avstå från sina andelar i fonden inom [period].”

2.2 Observationer

Många bolag uppgav den rekommenderade minimiinvesteringsperioden på ett annat sätt än vad som beskrivs i förordningen.

Många bolag hade även fastställt en rekommenderad period om fem år för alla sina aktiefonder oberoende av på vilken typ av marknad fonden investerar.

2.3 Finansinspektionens bedömning

Den rekommenderade investeringsperioden ska uppges i den form som fastställs i förordningen.

Rekommendationen om investeringsperiod bör basera sig på en fondspecifik dokumenterad riskbedömning. Bedömningen ska ge en realistisk beskrivning av fondens risk. Kunden ska utifrån rekommendationen få en uppfattning om hur lång

Marknadstillsyn

investeringsperiod kunden ska vara inställd på för att förhållandet mellan investeringens avkastning och risk med rimlig sannolikhet ska vara rationell. Finansinspektionen uppmanar fondbolagen att se över och bedöma hur lämpliga de rekommenderade investeringsperioder som tillämpas för respektive fond är i förhållande till den typ av marknad på vilken investeringsfonderna som de förvaltar investerar.

3 Risk-avkastningsprofil

3.1 Krav som fastställs i förordningen

Fondens risk-avkastningsprofil ska fastställas enligt de anvisningar som Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (ESMAs) företrädare Europeiska värdepapperstillsynskommittén (CESR) utfärdat.²

Fondbolag ska kontinuerligt följa upp volatiliteten som fastställer fondens syntetiska risk-avkastningsindikator. Den syntetiska risk-avkastningsindikatorn ska justeras om fondens volatilitet under de föregående fyra månaderna före justeringstidpunkten varje vecka eller varje månad har legat utanför det intervall som motsvarar den tidigare riskklassen.

I samband med risk-avkastningsprofilen ska man lägga till en verbal redogörelse över de risker som är väsentliga för fonden och de risker som risk-avkastningsindikatorn inte beaktar i tillräcklig mån.

3.2 Observationer

Många fondbolag räknar för säkerhets skull upp en stor mängd tilltänkta risker.

3.3 Finansinspektionens bedömning

Fondbolagen ska för de olika fonderna göra en analys av de väsentliga riskerna i anknytning till deras investeringsverksamhet. Till exempel motpartsrisken eller den operativa risken ska vara väsentlig för fonden om den nämns i faktabladet.

Fondbolagen ska även undvika att nämna generella risker i likhet med "oväntade händelser" i beskrivningen av riskerna.

Om placeringsfonden lånar ut värdepapper som den äger ska riskerna i anknytning till lånearrangemangen och arrangemangen för hantering av riskerna nämnas i faktabladet. Om det är nödvändigt kan faktabladet innehålla en hänvisning till fondprospektet.

² CESR/10-673 CESR:s anvisningar för beräkning av den syntetiska risk-avkastningsindikatorn som ska uppges i faktabladet.

Marknadstillsyn

4 Uppgivande av avgifter

4.1 Krav som fastställs i förordningen

I avsnittet Avgifter ska kunden få en tydlig uppfattning om de provisioner som tas ut av kunden eller för fondens kapital. Alla delkomponenter i avgiftsstrukturen ska uppges så tydligt som möjligt för att investerarna ska kunna bedöma avgifternas samverkan.

4.2 Observationer

Många fondbolag nämner TER-kvoten (total expense ratio) i avsnittet avgifterer.

4.3 Finansinspektionens bedömning

TER-kvoten hör inte till faktabladet, i det används endast nyckeltalet årliga avgifter. Finansinspektionen rekommenderar att fondbolagen använder nyckeltalet årliga avgifter även i fondprospektet och marknadsföringsmaterialet.

När fondens avgifter presenteras i fondprospektet eller marknadsföringsmaterialet ska kunden ges en lättförståelig och tydlig helhetsbild av fondens avgiftsstruktur. För fonder som tar ut en avkastningsbunden provision ska man utöver grunden för fastställandet av provisionen även uppges den avkastningsbundna provisionen i procent som tagits ut under senaste fulla räkenskapsperiod.

Finansinspektionen rekommenderade tidigare att exempel på fastställande av den avkastningsbundna provisionen tas upp i det förenklade fondprospektet. Eftersom förenklade fondprospekt inte längre görs upp, rekommenderar Finansinspektionen att fondbolagen tar upp exempel på vilken provision som tas ut i fondprospekten. Det är även bra att i faktabladet nämna att fondprospektet innehåller ytterligare information om avkastningsbunden provision.

Beloppet för avkastningsbunden provision kan åskådliggöras i fondprospektet med hjälp av både exempel och information om avkastningsbundna provisioner som tagits ut under tidigare år.

Om de realiserade avgifterna på grund av fondens korta historia eller en faktor som förändrats inte ger en tillförlitlig bild av fondens avgiftsstruktur, ska kunden informeras om det.

I fråga om fonder som investerar i andra fonder räcker det inte med att i marknadsföringsmaterialet uppges endast de provisioner som matarfonden uppbär. Kunden ska ges en tydlig bild av fondens avgiftsbelastning när mottagarfondernas provisioner beaktas.

5 Tidigare avkastnings- eller värdeutveckling

5.1 Krav som fastställs i förordningen

Fondens tidigare avkastnings- eller värdeutveckling ska beskrivas med stapeldiagram för de senaste tio åren. Om fondföretagets tidigare avkastnings- eller värdeutveckling

Marknadstillsyn

existerar för en kortare period än fem hela kalenderår, ska informationen ges endast för de fem senaste åren. De år för vilka information saknas ska presenteras tomma utan andra omnämmanden än årtalet.

I indikatorn presenteras endast hela kalenderår.

5.2 Observationer

I en del faktablad används inte kalenderår i stapeldiagrammen eller indikatorn innehåller ett fel antal år.

5.3 Finansinspektionens bedömning

Fondens tidigare avkastnings- eller värdeutveckling ska presenteras i enlighet med de krav som förordningen ställer.

6 Fortsatta åtgärder

Finansinspektionen anser att det är viktigt att fondbolagen beaktar de nu gjorda observationerna och Finansinspektionens bedömningar och uppdaterar faktabladen enligt behov.

Finansinspektionen rekommenderar ytterligare att fondbolagen speciellt i fråga om placeringsfonder som efterbildar sammansättningen av index i faktabladet beaktar ESMA:s anvisningar om ETF och övriga ärenden i anknytning till UCITS-fonder, som utfärdades den 18 december 2012 och trädde i kraft den 18 februari 2013.